

do circa manus: longitudo autem Tunicarum fit talis, quod a cavilla pedum distent spatio quatuor digitorum. Pro Cingulo vero corrigiam honestam habeant cum cutello, Caparonem etiam super tunicas portent, cujus longitudo genu aliquantulum transeat, & amplitudo usque ad cubitos protendatur. Minoris tamen latitudinis Caparonem, si voluerit, habere poterit Cappellanus, qui cappa etiam honesta uti poterit cum fuerit opportunum. Calceamenta cum caligis, & bracciis ampla, & alta habeant, & ante filia, & idem officium faciant Conuersi, quod superius de Sororibus nescientes litteras est expressum, excepto quod ad Officium Beate Virginis minime teneantur. Informationi etiam, & correctioni Visitationis Conuersi, & Cappellanus per omnia sint subiecti, cui teneantur firmiter obedire.

Cappellanus, & Conuersi Visitationi subiecti.

Clausula.

Dat. die 6. Augusti 1247. An. V.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre concessionis, & Constitutionis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Lugduni octavo Idus Augusti, Pontificatus nostri anno quinto.

XIV.

Declaratio, & mitigatio Regule Fratrum Ordinis Beate Marie de Monte Carmelo, ab Honorio Tertio hactenus approbata.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis Ordinis Beate Marie de Monte Carmelo, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Quae honorem Conditoris omnium, & profectum continent animarum, & roboris presidio sunt fulcienda perpetui: sed illa precipue, super quae Apostolica Sedis auctoritas salubris providentiae studium, noscitur habuisse.

Mitigationem Regule approbat.

§. 1. Cum itaque nos ad vestrae supplicationis instantiam, per dilectum filium Hugonem Tuli Sanctae Sabinae Presbyterum Cardinalem, & Venerabilem Fratrem nostrum Guillelmum Anteradensem Episcopum, quaedam Regule vestrae dubia declarari, & corrigi, ac etiam quaedam ipsius gravia misericorditer fecerimus mitigari, prout in litteris inde confectis plenius continetur; Nos vestris piis desideris annuentes, declarationem, & correctionem, ac mitigationem huiusmodi auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus.

§. 2. Tenorem vero litterarum ipsarum, de verbo ad verbum, fecimus praesentibus annotari, qui talis est.

Tenor Mitigationis.

§. 3. Frater Hugo misericorditer Divina Tituli Sanctae Sabinae Presbyter Cardinalis, & Frater Guillelmus eadem misericorditer Anteradenfis Episcopus, charissimis in Christo filiis Religiosis Viris, Priori Generali, & Definitoribus Capituli Generalis, Ordinis Fratrum Gloriosissimae Dei Genitricis, semperque Virginis Ma-

riae de Monte Carmelo, salutem in omni salvari. Accedentes ad Apostolicam Sedem Fratres Clerici, R. naldus, & Petrus Ordinis vestri, ex parte vestra a Domino Papa humiliter postularunt, ut quaedam, quae in vestro Privilegio, & Regula olim vobis a felicitis memoriae Alberto Patriarcha Hierosolymitano tradita continentur dubia, declarare, corrigere, & quaedam gravia misericorditer mitigare dignaretur. Cum igitur Dominus Papa, eorum devotis supplicationibus annuendo, nobis commiserit, ut declarationem, correctionem, ac mitigationem huiusmodi faceremus vice ipsius, secundum quod bono statui Ordinis, & Fratrum saluti expediens videremus; Religioni vestrae, qua fungimur auctoritate, mandamus, quatenus Regulam a nobis correctam, declaratam, & mitigatam, prout expedire vidimus, devote recipientes, eam firmiter observetis, & ad instar eiusdem alias vestras Regulas corrigatis, quam vobis per eosdem Fratres sub sigillis nostris mittimus in hac forma.

Albertus Dei Gratia &c. Reliquum invenies in Constitutione Honor. III. Ut vivendi incipien. usque in fine pag. 242.

Nulli &c. ergo &c. Si quis &c. Datum Lugduni Kalend. Septembris Pontificatus nostri anno quinto.

Dat. die 1. Septem. 1247. Pont. An. V.

XV.

Civitas Auximana Episcopali privata dignitate Humanatensibus subicitur Episcopis.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri nostro Episcopo Humanatensi, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Ex Vgbell. Ital. Sac. P. mo I. ubi de Humanatens. Episcopis.

Cum olim Apostolicae Sedis providentia, cujus Praesul illius vices, licet insufficientibus meritis, gerit in terris, qui unicuique pro meritis condigna retributione respondet, de cujus manibus pendet aequitas statuta, subiectorum actiones dijudicans diligenter, ac bene meritis, & indignis, iuxta suorum actuum exigentiam recompensans, virisque meritorum suorum stipendia inferendo. Villam Auximanam, propter infidelitatem, rebellionem, & indevotionem incolarum eiusdem Episcopatus honore privaverit, ac statuerit, quod Castrum Recanat. ob devotionem, & fidelitatem habitantium in eodem, quod erat Humanatensi Ecclesiae lege Diocesana subiectum huius honore polleret, nos in recompensationem dicti Castrispiritualia iura, quod in ipsa Villa, & circa eam Humanaten. quondam Episcopus habebat, eiusdem tibi, & per te dictae Humanatensi Ecclesiae auctoritate Apostolica concedimus in perpetuum eandem Villam tibi Diocesana lege spiritualiter submittendo.

Auximana Civitas Episcopali dignitate privatae eoque dignitate ornata Recanatenfis.

Et Auximana Civitas Humanatens. subiecta.

Nulli ergo omnino hominum nostre concessionis paginam infringere audeat, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Lugduni tertio Idus Octobris Pontificatus nostri anno quinto.

Dat. die 13. Octob. 1247. Pont. An. V.

Popu-

XVI. Populo Placentino facultas conceditur publicae instituenti Accademiae, Episcopo vero laurcam conferendi Doctoralem.

Ex Vgbell. Tom. II. ubi de Ecclesia Placentina.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Episcopo, & dilectis filiis Clero, & Populo Placentino, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Quia profectum terrae in visceribus amplectitur charitatis, vellemus libenter, quod ibi Scyphus reperiretur argenteus, idest studium litterarum, in quo Ioseph subtiliter novit ingenua auguria explicare, quique ibi argentum eloquentiae venarum suarum obtineat principia, & locus esset in quo aurum sapientiae consisteret. Credimus enim, & pro firmo tenemus, quod ex hoc ipsi Civitati Placentiae non modicum honoris accederet, & sibi posset exinde spiritualiter, & temporaliter grata commoda provenire. Propter quod non tam consideratione tui, Frater Alberte, nobis super hoc instanter supplicantis, quam etiam ob ipsius Civitatis augmentum generale ibi fieri studium cupientes, ut ipsam Civitatem Placentiae ad hauriendum aquas cum gaudio, hominum copiosa confluat multitudo, & ibi terris David, cum suis propugnaculis construat, ex quo non solum dependeat mille Clypei, sed etiam omnium fortium armatura omnibus Doctoribus, & Scholaribus in quacunque facultate in praedicta Civitate studentibus, quod eisdem privilegii, indulgentiis, libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus Parisiis, seu Bononiae, vel aliis studiis generalibus letantur auctoritate praesentium indulgemus.

Concessio de qua in Rubrica cum Privilegiis clarissimo.

Clausula.

Dat. die 6. Februarii 1248. Pont. An. V.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre concessionis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Lugduni octavo Idus Februarii Pontificatus nostri anno quinto.

XVII.

Revocatis iis, quae contra libertatem Ecclesiasticam a Friderico Rege in Sicilia acta sunt: nonnulla statuuntur ad libertatem, ac disciplinam Ecclesiasticam in eodem Regno reparandam.

Ex Originali edicti Gastonis Accesi. ad Pistor. Cap. non. Tom. II. pag. 717.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Ad observantiam, & memoriam perpetuam.

Adiebus Friderici alumni nequitiae quasi Antichristi praenuntii, Siciliae Regnum vim patitur, & ministri eius praedatione illud diripiunt violenta, nam, ut vitae suae cursum brevi loquio transcurramus, & longam perverforum actuum eius telam compendiosa verborum serie decurtemus, post multas, & periculosas Apostolicae Sedis praesidio evasit insidias, cepitque libere in Regno pleni sibi habens illa tribuente Domino principari, sic in superbia Bull. Rom. Tom. III.

Popu-

altitudinem est elatus, & in sevitiae acerbitate obrigit, quod de humilitatis substantia cujus in adversis se simulabat amicum, & de benignitatis mansuetudine, quam blando prius mentiebatur affectu, nihil omnino retinens, & de virtute divina non tremuit, humanamque parvipendit potentiam, & honorem Ecclesiae, ac libertatem hominum dicti Regni tyrannide furibunda deprellit; Plurimum olim mitis in nubiolo, sed nimium severus postmodum in sereno verborum tunc dulcedine melleus, sed postea felleus amaritudine operum, ante quidem promissionis blandimento multimode liniens, sed postremo, ut scorpio persecutionis aculeo direptens, de multiplicis etenim necessitatis angulo in quo draco iste latuerat, & ob affluentis opulentiae amplitudinem famelicus, & sitibundus exiliens rabido cepit ore Regnum lanare praefatum. Tamen illius, rerum suarum scilicet libertatem consumens in cibum, & sanguinem in potum exhauriens hominum, videlicet eius vitam: sicque namque in bona, & personas ipsius anxia exarst inglutire, quod hec insatiabili rapacitate discerpens illud, proh dolor! ferus plus fera qualibet, fere penitus absorbit in utrisque, nec sexum, nec aetatem, nec ordinem praetermittens: oh quam pestilenti colono hic ager commissus extitit tam fertilis, & amenus, qui nunquam eum coluit, sed semper de ipso collegit; non adauxit cultura congrua fructus ejus, sed verius illos indebitis collectis exhaustit, nusquam ad ipsum cultoris curam adhibuit, sed curiositatem aliduae collectoris: o quam perverso Rectori tantum, ac tale creditum fuit Regnum, qui suis tantummodo nefariis votis intentus impie ad illud profudit excidium, ut suum ferinum, animum inhumanitatis immanitate placeret, cunctos utique praedans, gubernator dissipans, defensor offendens, Dux devians, Princeps praecipitans, & Rex rodens. Heu itaque quia gratiosum, & pretiosum Regnum, cui Dominus in omnibus benedixerat, de alto gloriae inimum miseriae corrui, sub inimicae adversitatis dominio variis tribulationibus contristatum, quod olim ex amicae prosperitatis arrisu affluentibus commodis letabatur. Heu quia speciosum Regnum tanta mutatum alteratione cernitur, quod omnino a se ipso priore discrepare videtur, & vix illud, qui hoc in sua prima inspexerunt effugit, recognoscunt: defecerunt enim ipsius optima, imo in contraria dixerunt. Heu quidem plenitudo deformis, ingenuitas degener, libertas ancilla, fecunditas sterilis, populositas deserta, & fortitudo infirma; Subripuit fletus risum ejus, & gaudium suum desit in lamentum. O quotiens dolorose suspirat, & lachrymatur amare Apostolica Sedes, quod Regnum juris, & proprietatis suae, earum quippe sibi dura Pharaonica oppressio nis mole prostrernitur, nec sinitur pia consolationis Apostolicae dextra relevari: Porro nec Ecclesias, nec personas Ecclesiasticas, earumque jura, & bona in Regno ipso dacronis huiusmodi furor praeteriit, sed in hoc eo ferocius exanduit, quo quidquid Ecclesiastico discernitur nomine, odio abhorruit gravius. Tantum enim impietate corpus ibi obrectavit Ecclesiae, quod ipsum hac, & illac more ferali distragens, & discindens, quasi ad nihilum hoc redegit, R r a nam

Flagitia Friderici Regis deplorat.

Siciliae Regni libertatem a se violatam refert.

Damna ab eo eidem illata.

Res Ecclesiae violatae.

Ecclesiasticam auctoritatem in eo sibi vindicat.

nam illud primum omni ornameto denudans, & deinde incalcescente sevitia, factus Herode hic nequam Herodior rabiosis demembrans moribus totam demum carnem voravit ipsius, exorfit etiam ossa, & insuper medullam exiit, suæ denique potestatis honore illud de facto desituit, non solum non præmittens ibidem libere auctoritatem Ecclesiasticam exerceri; sed & superbe, ac irreverenter eam despiciens, & conculcans, & tamquam ille, cujus ambitioni totius orbi non sufficeret ambitus, hujusmodi auctoritatem in multis impudenter usurpans, reputando quasi modicum se habere, si solis præfesset temporalibus, & sibi spiritualia non essent in provisionibus Cathedralium; & aliarum Ecclesiarum vacantium beneficiorum, ipsarum collationibus, Clericorum causis, & aliis ad forum Ecclesiasticum pertinentibus ipsa inibi abuti præsumit. Ad Prælatos quoque, ac alios Clericali præfignitos militia manu crudelitatis indifferenter extenta, quamplurimos ex ipsis ignominiosa captione teneri, & in atroces de trudi carceres, ac tandem morti turpillime tradi fecit, & ut de immensis, ac innumeris injuriis, & dispendiis Ecclesiarum, & Cleri Regni præmissi tristem, & infinitam materiam brevi oraculo finiamus, sic ibi jurisdictionis Ecclesiasticæ plenitudo prorsus evacuata, & libertatis integritas ex voto comminuta conspicitur, quod non solum illic species non apparet Ecclesiæ neque decore, sed etiam de ipsius plene substantia nil subsistit. Unde respiciens Dominus tam gravem, tamque diutinam sui afflictionem populi, & motus multa misericordia super eum insultantis superbiæ extollentiam desicere, ac tyranni furentis ferire voluit feritatem. Quare in ipsum, qui cum in honore esset, noluit intelligere, ut bene ageret, sed iniquitatem continue medians, pejora semper operatus extitit, dignum, & justum exigentibus nihilominus quam multis aliis gravissimis culpis, quas ad præfens silentio relinquimus, est iudicium jaculatum, sed certe nondum, licet forsant tremuerit, a solita malignitate quievit, quin potius tamquam in profundum malorum demersus desperans ulterius, & contemnens in extremum præcipitium committendo incessanter deteriora prioribus totus obit. Verum quia principalis ad nos spectat de præfati reparatione Regni sollicitudo cogitare, cum quanto specialius ad Apostolicam Sedem pertinet, ac sibi existit viciniss, tanto ipsius profectui, & saluti affectuosius intendere teneamur, pensato attentè, quod nisi Ecclesia, cum sit mater, plena sua libertate, & auctoritate in Regno ipso gaudeat, ad optatam illud lætitiâ resurgere vix valebit, & si perfecte ipsa restauraretur ibidem, illius reformatio facilius, & celerius subsequetur, providimus fore Clero, & Ecclesiis ejusdem Regni, ut ad bonum, & liberum statum adjutore Domino reducantur, cito, & efficaciter succurrendum, præsertim quia nostra interesse dignoscitur de Regno ipso, cum sit speciale Sedis ejusdem, & Rege nunc careat memorato. Sententialiter illo privato libere ordinare. Hinc est quod nos de Fratrum nostrorum consilio, deliberatione præhabita diligenti, constitutiones omnes, seu statuta, ordinationes, dispositiones, iustiones, & universalia talia in derogationem,

Innocentii de eodem Regno cura.

& præjudicium libertatis, immunitatis, auctoritatis, & jurisdictionis Ecclesiasticæ aut quorumcumque jurium Ecclesiasticorum a prædicto Frederico ante, vel post depositionem ipsius edita, necnon, & quaslibet consuetudines contra hæc in eodem Regno ab ipso, vel suis prædecessoribus Sicilia Regibus introductas irritas omnino, & vacuas decerentes singulis ipsius Regni Ecclesiis tam Sæcularibus, quam Regularibus, Cathedralibus, & aliis, necnon, & domibus religiosi Civitates, Castra, Villas, terras, prædialia possessiones, homines, Vassallos, affidatos, & cætera bona, & jura quibus eas idem Fredericus, vel per inquisitiones, aut concessiones, seu venditiones, vel concambia, sive quocunque alio modo desituit, plenarie restituimus, integre ab ipsis cum omnibus pertinentiis, & juribus suis de cætero possidenda, concientes eisdem, & Prælati ipsorum reparandi, & reedificandi de novo Civitates, Terras, Villas, & Castra sua, de mandato ejusdem Frederici in parte, vel in toto diruta, seu destructa, & faciendi in habitata rehabitari liberam potestatem. Post hæc irrefragabili constitutione sancimus, ut in Cathedralibus, Conventualibus, & Collegiatis Ecclesiis dicti Regni, quando vacaverint, electiones libere, & canonicè celebrentur, nec eligendi licentia, si Rex in eodem Regno fuerit, ab ipso aliquatenus postuletur, contraria super hoc consuetudine, cum præfato in enorme libertatis Ecclesiasticæ dispendium redundaret, non obstante, nec etiam post ipsas electiones regius requiratur assensus; provisiones, & concessiones, seu collationes omnes, de prælaturis, dignitatibus, personatibus, Ecclesiis, præbendis, & aliis beneficiis Ecclesiasticis Regni præfati per jam dictum Fredericum, vel ejus mandato, seu per suos officiales vacantibus ejusdem Regni Ecclesiis temere præsumptas, & si quas in posterum, aut per Regiam, aut quamcumque potestatem aliam sæcularem de ipsis præfati contigerit, inanes imo nullas penitus nuntiantes. Statuimus insuper, ut Regi, seu aliis dominis Sæcularibus ejusdem Regni Ecclesiarum ipsarum Prælati, qui regalia non tenent ab illis, nullum deinceps fidelitatis exhibeant juramentum. Antiqua quoque Sanctorum Patrum statuta sequentes perpetuo firmamus edito, ut nullus Clericus, sive quævis persona Ecclesiastica Regni præfati respondere, in Criminalibus, vel Civilibus questionibus etiam contra eam de læsæ Majestatis agatur crimine, in sæculari iudicio teneatur, districtius prohibentes, ne in illo si ad ipsum etiam tracta fuerit respondere præsumat. Decernimus etiam, ut nullus majori excommunicatione ligatus, sive sit Clericus, sive Laicus admittatur in Foro Ecclesiastico, vel Sæculari in eodem Regno prius quam absolutus fuerit ad agendum, iis quoque irrevocabili decreto adjicimus, ut Archiepiscopis, & Episcopis ejusdem Regni in suis Civitatibus, & Diocesis, & Prælati aliis in locis, in quibus jurisdictionem spirituales obtinent, judicandi, & puniendi secundum quod Canones censent, adulteria, & alia crimina tam Ecclesiasticarum, quam Sæcularium personarum, & censuram propter hoc in ipsas Ecclesiasticam exercendi temporali jurisdictione dominis temporalibus nihilominus refect-

Abrogatis iniquis Frederici legibus bona omnia Ecclesiis restituit.

Libere fieri electiones jubet.

Provisiones que a Frederico factas irritat.

Prohibet Clericos ad sæcularia trahi iudicia.

Censuris irritati in foro Ecclesiastico non admittantur.

Jura omnia Episcopis restituantur.

Claufula.

Dat. die 3. Decem. 1248. Pont. An. VI.

Ex Hundi Metropoli. Salzburg. Tomo III. pag. 176.

Exordium.

Ecclesiam hæc sub Apostolica suscipit protectione.

Bona omnia confirmat.

reservata, necnon cognoscendi de causis dotium, & universis aliis que ad Forum Ecclesiasticum pertinent, & eas sententialiter decidendi plena, & libera sit facultas. Nulli ergo omnino hominum liceat nostra perpetua statuta infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit gravi poena se noverit percullendum. Datum Lugduni sexto idus Decembris Pontificatus nostri anno VI.

XVIII.

Confirmantur bona omnia Ecclesiæ de Rov Ratisbonen. Diocesis, cui nonnulla quoque conceduntur Privilegia.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Præposito Ecclesiæ de Rov, ejusque fratribus tam præsentibus, quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursum, ut eos a proposito revocet, aut robur (quod abest) sacre religionis infringat, Ea propter dilecti in Domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Ecclesiam de Rov Ratisbonensis Diocesis in quo divino mancipati estis obsequio sub Beati Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communitus. In primis siquidem statuentes, ut ordo Canonicus, qui secundum Deum, & Beati Augustini regulam in eadem Ecclesia institutus esse dignoscitur perpetuo ibidem temporibus inviolabiliter observetur. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona eadem Ecclesia in præsentiarum iuste, ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum largitione Regum, vel Principum, oblatione, fidelium, seu aliis iustis modis præstante Domino poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis: locum ipsum in quo præfata Ecclesia sita est cum omnibus pertinentiis suis: Ecclesiam de Perge cum omnibus pertinentiis suis, De Schenhart, de Alnbach, & de Salignperg Ecclesiam cum omnibus pertinentiis earumdem, Villam, quæ superior Alnbach dicitur cum pertinentiis suis, mansos, & molendinum quæ habetis in Villa, quæ dicitur labor, Villam quæ Winckel seß. vocatur cum omnibus pertinentiis suis, mansos quos habetis in Ainkoven, & de Gemelkoven cum Villis, & pertinentiis earumdem, de Mandlkirchen, & de Turfchdorff Villas cum pertinentiis earumdem: Villam quæ dicitur Rentrethorff, cum omnibus pertinentiis suis. Domos quas habetis in Civitate, & Suburbio Ratisbonensi. Decimas, & Vineas quas habetis in Territorio Civitatis ejusdem. Mansos quos habetis inde Langhaide, de Alenkoven, de Arbenkoven, de Ursbach, & de Schnaithart Villas cum pertinentiis earumdem. Mansos, & decimas quos habetis in Villa, quæ dicitur Tellbach, Mansos quos habetis in Ludmansthorff, de Gleu-

men, de Munchen; de Guigam de An, & de Cuglperge Villas cum pertinentiis earumdem de Perge, & de Allnzhausen Villas cum pertinentiis earumdem, mansos quos habetis in Wafsthorff & de inferiori Alnbach Villas cum pertinentiis earumdem, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usugiis, & piscuis in bosco, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis. Sane novalium vestrorum, quæ propriis manibus, aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hætenus non percepit, sive de vestrorum animalium nutrimentis nullus a vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat. Luceat quoque vobis Clericos, vel Laicos liberos, & absolutos e sæculo fugientes ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam professionem fas sit sine Præpositi licentia nisi arctioris religionis obtentu de eodem loco discedere; discedentem vero absque communium litterarum cautione nullus audeat retinere. Cum autem generale interdictum terra fuerit, liceat vobis clausis januis, excommunicatis, & interdictis exclusis, non pulsatis campanis, dummodo causam non dederitis interdicto, suppressa voce divina officia celebrare. Christina vero, oleum Sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, a Diocæsano suscipietis Episcopo, siquidem catholicus fuerit, & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit pravitare aliqua exhibere. Prohibemus insuper ut infra Parochiæ vestre nullus sine assensu Diocæsani Episcopi, & vestro, Cappellam, seu Oratorium de novo construere audeat salvis privilegiis Pontificum Romanorum. Ad hæc novas, & indebitas exactiones, ab Archiepiscopis, Episcopis, Archidiaconis, seu Decanis, aliisque omnibus Ecclesiasticis, & sæcularibus personis a vobis omnino fieri prohibemus. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati, vel interdicti sint, aut etiam publici usurarii, nullus obstat: salva tam iustitia illarum Ecclesiarum a quibus mortuorum corpora assumuntur. Decimas præterea, & possessiones ad jus Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ a Laicis detinentur, redimendi, & legitime liberandi de manibus eorum, & ad Ecclesias ad quas pertinent revocandi libera sit vobis de auctoritate nostra facultas. Obeunte vero te ejusdem loci Præposito, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibidem qualibet subreptionis astutia seu violentia præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum major pars consilii sanioris secundum Deum, & Beati Augustini regulam providerint eligendum. Paci quoque, & tranquillitati vestre paternam in posterum sollicitudine providere volentes auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum, seu grangiarum vestrarum, nullus rapinam, vel furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, seu violentiam exercere audeat. Præterea omnes libertates, & immunitates prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus Ec-

Novalia a decimis exempta.

Facultas recipiendi in Monasterio.

Ab eo tamen discedenti admittitur.

Privilegiarum concessio.

De electione Præpositi.

Eiusdaci, & indemonstrati consilium.

XIX.

Quod Fratres Minores Ordinis Sancti Francisci, Conventuales denominentur.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum tamquam veri, & fideles Christi Ministri elegeritis vobis in domo Domini mansiones, dignum esse credimus, ut habitacula vestra inter alias honorabiles congregationes fidelium statuamus.

§.1. Hinc est igitur, quod vestris supplicationibus inclinati, presentium auctoritate decernimus, ut Ecclesie vestre omnes ubi Conventus existant, Conventuales vocentur.

§.2. Vobis nihilominus licentiam concedentes, ut in ipsis Ecclesiis, ad opus Fratrum, & Familie vestre, habere libere coemeteria valeatis.

Nulli ergo &c. extendatur sanctio penalis.

Datum Lugduni nonis Aprilis Pontificatus nostri anno septimo.

Dat. die 5. Aprilis 1250. Pont. An. VII.

XX.

Civibus Insulae Majoricarum conceditur, ne in posterum ad lites dirimendas loca remota petere cogantur.

Ex Dacherii Spi. leg. Tom. VII. pag. 331.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Episcopo, ac dilectis filiis Clero, Consulibus juratis, & Universitati Insulae Majoricarum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Insulae distantia a Terra firma.

Propter maris pericula Insulam vestram undique circumdatam, ac frequentes Piratarum, ac Paganorum incursum ad terram firmam distantem ab Insula ipsa fere per ducenta milliaria, prout asseritis pervenire sine gravi dispendio non potestis.

Cum itaque nonnulli sicut accepimus ad loca remota sepe vos citare procurent, & propter impedimenta praemissa litibus cedere, seu cum adversariis damnosas inire cogamini pactiones. Nos obtentu charissimi in Christo filii nostri Illustris Regis Aragonum, qui favente divinae virtutis auxilio dictam Insulam de manibus Paganorum eripuit, & pro vobis Apostolicam gratiam per speciales litteras imploravit, dispendii vestris in hac parte occurrere sollicitudine paterna volentes vobis auctoritate presentium, ut per litteras Apostolicae Sedis, aut Legatorum eius, quae de ipsa Insula, & indulgentia huiusmodi plenam, & expressam non fecerint mentionem, extra eandem Insulam super bonis, quae infra ipsam habebitis, vos, vel aliquis vestrum non possitis de cetero ab aliquibus conveniri, dummodo parati sitis ibidem coram competenti Iudice de vobis conquerentibus iustitiae plenitudinem exhibere.

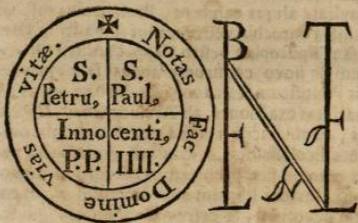
Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam

Clasulz.

Ecclesiae vestrae concessas, necnon libertates, & exemptiones secularium exactio a Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti privilegio communitimus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatam Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt usibus omnimodis profutura: Salva Sedis Apostolicae auctoritate, & Dioecese Episcopi canonica iustitia, & in praedictis decimis moderatione Concilii generalis. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularive persona, hanc nostrae constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundo, tertiove commonita nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae subjaceat ultioni. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quantum & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen.

Innocentii PP. subscriptio.

EGO INNOCENTIUS Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi.

Es. Signum.

S. R. E. Cardinalium subscriptiones.

- Ego Petrus Tituli Sancti Marcelli Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Petrus Albanensis Episcopus subscripsi.
Ego Frater Joannes Tituli Sancti Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Wilhelmus Sabinensis Episcopus subscripsi.
Ego Frater Flugo Tituli Sanctae Sabinae Presbyter Cardinalis subscripsi.
Ego Petrus Sancti Georgii ad Velum Aureum Diaconus Cardinalis subscripsi.
Ego Joannes Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis subscripsi.
Datum Lugduni per manum Magistri Marini Sanctae Romanae Ecclesiae Vice-Cancellarii sexto Idus Maji Incarnationis Dominicae anno MCCXLIX. Pontificatus vero Domini Innocentii Papae IV. anno sexto.

Dat. die 10. Maji 1249. Pont. An. VI.

XXII.

Privilegia nonnulla, ac libertates Neapolitanis conceduntur.

Ex Reynaldo, ad an. 1251.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis communi Neapolitano in perpetuum.

Exordium.

Purae fidei claritate conspicua Neapolitana Civitas, & lucidis in se, ac magnificis proficit actibus, & cunctis aliis Regno Siciliae spectabili sectanda probitatis exemplo, libertatis amplectendae profectum manifeste propinat, propter quod Civitas ipsa, quae a moenium fundatione suorum generosa, populo nobilibus nobiliorum gestorum ingenuitate conspicitur, sic apud proximos, & remotos multipliciter redditur suorum processuum strenuitate laudabilis, & penes nos, & Apostolicam Sedem praecipuis attollenda favoribus, & gratis potioribus honoranda; quod non solum per singulas vicinas Italiae regionis clare resonat suae praecox bonitatis, sed ex longius tuba insonat laudis ejus, suaeque remotius acta voluntatis fame diffusionem noscantur, & nos, dictaque Sedes totis affectibus ducimur, ut condignis eam honoribus sublimemus.

Frederici mors, & impietates.

Sublato namque Frederico quondam Romano Imperatore, ac Siciliae Rege de medio, qui austeritate Pharao, Herodes impietate, favitiaeque Nero praedictum Regnum praedictae afflictionis jugo deprefferat, & furoris immanis gladio laniabat, eadem Civitas, ut Regnum ipsum ad statum reduceretur liberum, & tranquillum, & a pristinae oppressionis oneribus, quae adhuc illius pestilentis reliquiae, ipsius videlicet filii paternae malitiae successores, eidem inferre regno more praeterito, ut patet, genimina viperina venenosa egressi de colubro moliantur, necnon ad devotionem praemissa Sedis, ad quam illud specialiter pertinere dignoscitur, cordis stabilitate rediret, ferventis vigore spiritus animata virium collecto robore statim ipsius Regni, quin imo & dictae Sedis negotium, prout etiam ante praefati Frederici decessum proposito firmo conceperat, de divino, & Matris Ecclesiae confisa suffragio constanter assumpsit, resistens patenter praefatis nequitiae filii, eorumque conatus assiduos virtuose propulans, sicque in reliquos dicti Regni ex huiusmodi repugnandi audacia, commendanda resistendi transfusa fiducia, praedictorum iniquorum temerarius refrenatus est ausus, & superbus eorumdem processus non modicum impeditus. Non in hoc utique Civitas ipsa proprium dumtaxat attendit commodum, non suis tantum utilitatibus inhiavit; sed ad profectus profecto communes purae intentionis direxit affectum, publicae quodammodo tranquillitati, & commoditati prospexit, in libertatis quidem antiquae recuperatione praepambula, in exhibitione plena devotionis anterior, prior, ac potior contra hostes, & in magnifica tanti negotii prosecutione, conspectior, unde valde promeruit specialium privilegiorum insigniis a Sede Apostolica decorari.

Datum aliis adipiscendis libertatis exemplum.

In clientelam Apostol. illud.

Nos igitur praemissis omnibus diligenti consideratione pensatis. Volentes propterea ejusdem

Dat. die 14. Maji 1250. Pont. An. VII.

Edidit Martine Thezaur. Anecd. Tomo Lxx. 1046

Causa edenda sanctionis.

Sanctio.

Clasulz.

Dat. die 11. Julii 1251. Pont. An. IX.

paginam nostrae concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Lugduni pridie Idus Maji Pontificatus nostri anno septimo.

XXI.

Quod nullus Archiepiscopus, nec Apostolicae Sedis Legatus Fratres Ordinis Praedicatorum ad Episcopatum, vel alias dignitates possit assumere: iis vero huiusmodi dignitates accipere non liceat in vitis Ordinis Superioribus.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilecto filio Magistro Ordinis Fratrum Praedicatorum, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Petitione tua nobis exhibita continebat, quod cum aliqui Fratres tui Ordinis in aliquibus Ecclesiis in Episcopos eliguntur, & postulantur: iidem Fratres licet proprium velle non habent, aut nolle propter hoc, quod renuntiaverunt mundo, & propriae voluntati, & per se nequeant consentire, tamen irrequisitis Prioribus suis Provincialibus, quorum licentia, & testimonium essent in talibus requirenda, dum electionibus, sive postulationibus de se factis temere consentiunt, & locorum Archiepiscopi Fratres ipsos in Episcopos assumere, ac ordinare praesumunt: propter quod plerumque in eodem ordine scandalum generatur, super quo provideri per Sedem Apostolicam humiliter postulasti.

Cum autem praedictum Ordinem, cum sit recte vitae speculum, salutaris conversationis exemplar, velimus semper de bono in melius Deo propitio prosperari: auctoritate presentium speciali districtius inhiemus, ut nulli praefati Ordinis Fratres, si eos in Episcopos eligi, aut postulari forte contigerit, electioni, sive postulationi de se factae audeant consentire, nec aliquis Archiepiscopus, seu quicumque alius Praelatus, vel etiam Legatus Sedis ipsius dictos Fratres, nisi de tua, vel ipsorum Priorum Provincialium, qui pro tempore fuerint licentia, & consensu, aut Sedis ejusdem speciali mandato ad Episcopatum, & alias dignitates extra dictum Ordinem assumere, vel ordinare praesumat. Nos enim decernimus irritum, & inane quicquid contra inhibitionem huiusmodi a quibuscumque contigerit attentari, auctoritate Sedis Apostolicae semper salva. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostrae constitutionis, & inhibitionis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Perusii tertio Idus Julii Pontificatus nostri anno nono.

rum suscipit bona.

Decernit tamen Sedi Apostolice obnoxios futuros.

Præficienti sibi Magistratus auctoritatem concedit.

Probabiliter confirmat consuetudines.

Errepta præterea jura in antiquum statum restituit.

Clausula.

Innocentii PP.

Et S. R. E. Card. subscripciones.

dem Neapolitana Civitatis honorem prædictæ Sedis donis sublimibus, & perpetuis ampliare, vestris in hoc desiderio assensu benevolo concurrere: Personas vestras, & Civitatem ipsam in devotionem Sedis persistentes ejusdem cum omnibus bonis &c. usque communimus, de Fratrum nostrorum consilio, statuentes, ut eadem Civitas perpetuo præfate Sedis remaneat: ita quod Romana Ecclesia semper absque ullo medio retinens illam sibi, sicut terram Campaniam, vel maritimam, nunquam eam a suo excludat gremio, neque aliquando ipsam, vel jus quomodocumque in ea, seu pertinentiis, aut in Territorio ejus cuiquam sive Imperatori, sive Regi, sive Duci, aut Principi, vel Comiti, seu cuicumque alii personæ concedat. Sane ut ex affluentia beneficiorum Sedis ejusdem exultet ipsa Civitas gaudio pleniori, vobis illam omnino libertatem in assumendis potestatibus, dummodo fideles, vel devotos Ecclesiæ assumatis; & in Statutis edendis: ita tamen quod nihil in eis contra præfatam Romanam Ecclesiam, & libertatem Ecclesiasticam præsumatis, ac aliis Apostolica auctoritate concedimus, quam fideles de Patrimonio Divi Petri habere noscuntur. Porro rationabiles consuetudines approbatas dudum in Civitate ipsa, & pacifice observatas usque ad tempus, quo jamdictus Fridericus suas Constitutiones in Regno edidit memorato, nec non & ordinationes post ipsius Friderici obitum inter Milites, & populares Civitatis ejusdem, & pro bono, & pacifico ipsius Civitatis statu ad honorem Ecclesiæ factis, super quibus instrumenta dicuntur esse confecta, vobis de speciali gratia confirmamus.

Ad hæc omnia, quæ Civitas ipsa, vel Civitas aliquando tenuerunt, quorum quidem iura per Superiorem privato non apparet exceptis iis, quæ per singulares personas præfate Civitatis teneri noscuntur, Universitati vestræ confirmamus de prædictæ Sedis munificentia liberali.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostræ provisionis, Constitutionis, concessionis, confirmationis, & collationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, seculari sive Persona paginam ipsam, sciens contra eam venire tentaverit, secundo, tertio, & quarto commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a Sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris Nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem paginam ipsam observantibus sit pax Domini Nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

EGO INNOCENTIUS Catholicæ Ecclesiæ Episcopus subscripsi. Ego Raynaldus Othienensis, & Vercellensis Episcopus subscripsi. Ego Petrus Albanensis Episcopus subscripsi. Ego Stephanus Sanctæ Mariæ Transiberim. Presbyter Cardinalis tituli Calixti subscripsi.

Ego Petrus tituli Sancti Marcelli Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Frater Joannes Sancti Laurentii in Lucina Presbyter Cardinalis subscripsi. Ego Riccardus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Petrus Sancti Georgii ad Velum aureum, Diaconus Cardinalis subscripsi. Ego Willelmus S. Eustachii Diaconus Cardinalis subscripsi. Datum Perusii per manum Magistri Marini Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarii idibus Decembris, Indictione decima Incarnationis Dominicæ anno millesimo ducentesimo quinquagesimo primo, Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ Quarti anno nono.

XXIII.

Privilegium, quo Comitatus Lyciensis Marco Ziani Ducis Venetiarum filio post Avi sui Tancredi obitum conceditur.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Nobili viro Marco Ziano nato bonæ memoriæ P. Ziani Ducis Venetorum.

Sedes Apostolica debite providentiæ occupatur circa cunctorum suorum merita devotorum, nec unquam lanceam justitiæ deserit, secundum quam actibus fidelium singulorum provida maturitate librat, & dignè ipsos amplectetur dilectionis favorabiliter brachiis, & dono specialis benevolentia profectatur, præsertim quos clara nobilitas, & origo nobilitat generosa.

Hinc est, quod cum sicut te intimam accepimus, Comitatus Lycien. ad bonæ memoriæ Tancredum Avum tuum spectaverit, idemque Comitatus postmodum ab alio occupatus fuerit, ac detentus. Nos attendentes, quod apud Sedem eandem te non solum nobilitas generis, sed clara devotionis sinceritas, & merita integra, quibus te nobis, & eidem Sedi acceptum laudabiliter exhibet, favorabiliter interpellant tuis precibus benigno concurrentes assensu Comitatus jamdictum in Regno nostræ Siciliæ existentem, cum juribus omnibus, & pertinentiis suis tibi plenarie restituimus, & ut ferventius in Ecclesiæ devotione persistas, de nostro insuper in feodum concedimus de gratia speciali, nisi ad alium pertineat in devotione Ecclesiæ persistentem: non obstante si nobilis Vir Comes Tarsius de Mudignana, vel ejus filii jus in Comitatu ipso se habere asserant ratione nobilis mulieris Alberie Materteræ suæ Uxoribus ipsius, & ejusdem Avi sui filiarum potioris. Cum iidem Comes, & filii quondam F. Romanorum Imperatori contra Ecclesiam adhaererint, & adhuc ipsam offendere non desistant, propter quod gratia, & beneficio ipsius Ecclesiæ reddiderunt penitus se indignos. Volumus autem, ut postquam ejusdem Comitatus possessionem habueris, pro ipso homagium, & juramentum fidelitatis, & alia Ecclesiæ Romanæ, seu Regi, qui per eam pro tempore fuerit in Regno præfate teneris præstare, quæ alii Vassalli ejusdem Regni pro Comitatus, quos ibi obtinent præstare tenentur. Nulli ergo omnino homi-

Dat. die 13. Decem. 1251. Pont. An. IX.

Ex Regest. Vatic. edidit Ughell. Ital. Sac. ubi de Lycien. Epi. Joepia.

Exordium.

Concessio dicitur Comitatus.

Fidelitatis præstantium juramentum.

Clausula.

Dat. die 18. Febr. 1252. Pont. An. IX.

Ex Regest. Vatic. edidit Ughell. Tom. I. ubi de Pennens. Ecclesiæ.

Exordium.

Hadrien. Ecclesia in Cathedrali erec. ta per Delegatum Apostolicum, & Pennensium unita.

Unionis litteræ.

hominum hanc nostræ restitutionis, & concessionis paginam infringere liceat, vel ei ausu temerario contravenire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Perusii duodecimo Kalendas Martii Pontificatus nostri anno nono.

XXIV.

Hadriensis Ecclesia in Cathedrali erec. ta Pennensium unita, cum Decreto ut Pennensis Episcopus Hadriensis quoque dicatur, certis quoque additis pactis, & conditionibus.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Capitulo, & universo Clero, necnon Potestati, Consilio, & Comuni Civitatis Hadriensis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Incet ea, quæ de mandato nostro sunt, in se robur obtineant firmitatis, ut tamen intemerata consistant, cum nostro fuerint præsidio communita, ea libenter Apostolico munimine roboramus.

Cum itaque Venerabilis Frater noster Albanensis Episcopus attendens devotionem, quam ad Apostolicam Sedem habetis, locum Hadriæ de speciali mandato nostro vocari decreverit Civitatem, & Ecclesiam Sanctæ Mariæ Hadriensis in Cathedrali erec. tam ipsam, quam Pennensem Ecclesiam ad invicem duxerit uniendo, prout in ipsius litteris super hoc confectis plenius continetur. Hoc quod per eundem Episcopum in hac parte factum est, ratum habentes, & gratum id, de Fratrum nostrorum consilio auctoritate Apostolica confirmantes tenorem litterarum ipsarum de verbo ad verbum præsentibus inferi facientes, qui talis est.

Petrus miseratione Divina Episcopus Albanensis. Dilecto in Christo Capitulo, ac Venerabili Clero, necnon & . . . Potestati, Concilio, & Comuni Civitatis Hadriensis. salutem in Domino sempiternam. Devotionis, & fidei vestræ meretur affectus, ut Sedes Apostolica mater nostra vos habeat tamquam filios speciales, & in iis, quæ honorem vestrum respiciunt sic se favorabilem exhibeat, & benignam, ut per hoc vestra probata sinceritas erga Sedem eandem continuo vigeat, & laudabilibus proficiat incrementis. Ut igitur ex fervore devotionis, quam ad Romanam Ecclesiam pro exhibitione operis habuistis hæcenus, & habebitis dante Domino in futurum, sentiat vobis favorem Apostolicum accrevisse. Nos de speciali mandato Domini Papæ personas vestras honorare volentes, & locum Hadriæ, in quo populus tantæ fidei, & devotionis cohabitavit specialis decoris præminentiæ insignire ipsum vocari decrevimus Civitatem, & eum Episcopali dignitate in perpetuum volumus decorari. Ad hæc Ecclesia Sanctæ Mariæ Hadriæ, quæ olim de Pennensi esse solebat, in qua secularis Prælatas præfuerat, in Cathedrali erec. tam ipsam, quam Pennensem Ecclesiam ad invicem unientes, ut utraque Ca-

thedralis existat, & tam Hadriensis, quam Pennensis Episcopus nominetur, ita videlicet, ut cum eundem Episcopum Hadriæ, vel in Hadriensi Ecclesia adesse contigerit, ut addatur gratiæ, & per hoc locus ipse habeatur insignis Hadriæ. præfatur Pennensi Ecclesiæ in Scriptura. Sed cum idem Episcopus in Civitate, vel Ecclesia Pennensi fuerit, Pennensis Ecclesia præfatur. Ecclesiæ vero Archidiacono, & Canonicis Pennensium, jura sua volumus illibata servari, quia per hanc unionem nolimus eos in suis juribus pati aliquod præjudicium, vel jacturam. Sane quia non decet Præfulem loci tam nobilis in temporalibus pati defectum, cum cum oporteat in loco, utpote populato morari frequenter, & honorifice procedere pro utriusque Ecclesiæ negotiis peragendis præfatam Ecclesiam Cathedrali Sanctæ Mariæ Hadriensis. cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, ipsi Episcopo duximus concedendam, vobis Potestati, & Consilio, ac Comuni nihilominus injungentes, ut de bonis vestris propriis ematis eidem Episcopo possessiones sufficientes, ut tam ex eis, quam ex aliis proventibus ipsius Ecclesiæ possit decenter vivere, & Ecclesiasticis prolegatis, cæterisque hospitibus ad eum confluentibus necessaria ministrare. Domum etiam Episcopalem factis eidem decentem, & donec ipsa fiat, provideatis de Domo communi, in qua possit honorifice commorari. Verum quia Sancti Joannis in Garavello, Sancti Nicolai in Hadria, Sanctæ Mariæ in Vallibus, Sancti Nicolai in Galvano, Sanctæ Mariæ in Monte Sancti Claudii, Sancti Guillelmi, Sancti Angeli, Sancti Joannis in Gogovanos, Sancti Clementis de Guardia, Sancti Salvatoris de Silvio, Sancti Joannis, & Sancti Martini de Casulis, Sancti Concordii, Sancti Georgii de Muraldo: Sancti Sylvestri, & Sancti Blasii, Sancti Salvatoris de Casa combusta, Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ de Metimiano, Sancti Pauli, & Sancti Leonardi, Sancti Joannis de Aquaviva, & nonnullæ aliæ Ecclesiæ de Hadria, & ejus districtu ad Sancti Joannis in Venere, & Sancti Clementis de Piscaria, & quasdam alias Abbatis pertinerent narrantur, quas dicitur pro Ecclesiâ Hadriæ tenere, vobis mandamus, ut si dictus Episcopus Ecclesias ipsas legitime retinere nequiverit, & . . . ab eo facietis recompensationem competentem Abbatis prædictis de memoratis Ecclesiis retinendis ad opus ejusdem Episcopi, cum eis potueritis concordare, si vero concordare nequiveritis, emetis eidem Episcopo possessiones sufficientes, prout superius est expressum. In præfata vero Cathedrali Ecclesia viginti Canonicorum secularium numerum esse jubemus, quibus assignabitis sufficientes redditus, computatis iis, quos habent in eadem Ecclesia, unde possint decenter tamquam Canonici Nobilis Cathedralis Ecclesiæ sustentari, in electione autem futuri Pontificis &c. utriusque Capitula conveniant in altera Ecclesiarum ipsarum, vel in loco communi, in quo unanimiter concordabunt, si concordare non possent de loco, prima electio quæ emerferit post prædictum Episcopum, fiet Hadriæ a Canonicis utriusque Ecclesiæ, & alia in Ecclesia Pennensi, & sic deinceps vicissim, si de loco alio communi non poterit inter Capitula concordia provenire. Canonici autem illius Ecclesiæ, in qua celebrari debebit electio, ubi-

Dos Hadrien. Ecclesiæ conficienda.

Domus Episcopalis.

Canonicorum numerus.

Electio communis Episcopalis.

cumque Episcopus moriatur, vel cedat, ea vice vocabunt Canonicos alterius Ecclesie, & suos etiam Concanonicos ad electionem futuri Episcopi celebrandam. Ex hac siquidem unione vicinis Episcopis, & Abbatibus, ceterisque Prælatibus, & Clericis, seu quibuscumque personis locorum adjacentium, vel vobis ipsis, & Civitati vestra, & Cathedrali Ecclesie Hadriensi in iuribus, & rationibus vestris, necnon & Civitati, & Ecclesie Pennensi in iuribus, & rationibus suis nullum præjudicium generetur. Latere autem vos nolumus, quod si a devotione Sedis Apostolicæ recedere vos contingat, hujus vos privabimus dignitate. Statuimus insuper, ut cum Canonici utriusque Ecclesie ad electionem convenierint futuri Episcopi celebrandam, ut tot Canonici sint ex una Ecclesia, quot ex alia: nam, etsi plures Canonici sint in una, quam in alia: in electione tamen Electores cujusque Ecclesie in numero volumus esse pares. Acta sunt hæc, & publicata presentibus Ecclesie utriusque Procuratoribus, & Syndicis Civitatis Hadriensis. In cuius rei testimonium præsentibus litteras Sigilli nostri munimine fecimus roborari. Datum Perusii Idibus Martii Anno Domini 1252.

Nulli ergo omnino hominum &c. nostræ confirmationis &c. Datum Perusii Idibus Martii Pontificatus Nostri Anno Nono.

XXV.

Cives Viterbienses antea subiecti anathemate, quia contra Romanam Ecclesiam Friderico Imperatori adhaerant, eidem Ecclesie reconciliantur; eisque bona omnia, ac antiqua Privilegia restituantur.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Potestati, Consilio, & Communi Viterbii.

Non est in iusto malorum vindice languentis censure notanda mollities, sed prudente subvenisse majorum sanandis morborum pestibus charitas commendanda, quotiens digno poenitentia fructu redimente commissum, circa eos, qui ab impietate conversi desinunt esse, quod fuerant, misericordia super exaltans Judicium zelum exhibet disciplina. Sane licet adversus eos, qui rupto fidei foedere, quo Sedi Apostolica tenebantur, persecutoribus Ecclesie in instanti turbatione nequiter adhaerent, sic esse proponamus in castigando feveri, quod ad illos de misericordia nostrorum viscerum lenitate aliqua dispendiose dispensationis gratia non procedat, quæ posteris in similibus impunitatis fiduciam præbeat, vel incentivum pateat delinquendi; utile tamen, & necessarium Civitatis vestrae reformationi pacificæ, ac communibus ejusdem profectibus visum fuit, ut ad roborandum pacis bonum, quod inter vos, & concives vestros hæcenus exules, quos a communione Civitatis ejusdem inimici hominis malignitas sequestrat, juxta cordis nostri votum, & paternum nostræ intentionis affectum Domino perficiente pervenit rigor, quem in

Clausula.

Dat. die 15. Martii 1252. Pont. An. IX.

Ibidem ubi de Viterbii Episcopis.

Exordium.

Rei castigandi in exemplum aliorum.

Viterbienses antea censurati interdicti.

pertinacem resistenciam Apostolica iustitia tenderat pietatis consilio molliretur. In hoc quidem formam illius, cujus vicem in terris licet immeriti gerimus, non solum irreprehensibiliter, sed etiam commendabiliter imitatur, qui super malo poena quod iuste cogitat peccantibus infligendum, severitatem animadversionis, in clementiam miserationis immutat, si humiliter illi ad poenitentiam recogitant malum culpæ. Nos itaque pro certo sperantes, quod membra vestra, qui aliquando exhibuistis iniquitatis arma peccato, exhibebitis de cætero arma iustitiæ per fidei, & fidelitatis constantiam Romanæ Ecclesie matri vestra, ac potius eligentes de misericordia, per quam reintegrant vestra consilium, causationes perpetui plurimorum, quam severitatis exhibere constantiam, quæ terrorem incuteret ausibus, & perverforum inferret impunitatis exemplum, latam interdum excelsibus viam parans; ecce vos expansis recipimus lætanter amplexibus ad communionem Ecclesie filialiter revertentes, & in collectionem vestram amplum paternæ gratiæ sinum pandimus claudi humiliter redeuntibus nescientem. Ut cum ubi delictum abundasse dignoscitur, superabundasse circa se gratiam veniæ rediviva filiorum devotio gratuletur, & ad perpetuum eximie charitatis indicium humilis ad patrem conversio multorum apud eum remissionem inveniat peccatorum; vestris supplicationibus inclinati, illa fere per omnia verborum simplicitate, ac integritate servata, quibus petitiones vestrae conceptæ, & in scriptis authenticis pro motu nostro redactæ fuerunt, in nostra, & fratrum nostrorum audientia recitata, ea quæ in Romanam Ecclesiam temporibus præteritis commisit, nolentes ad culpam, vel indignationem aliquam retineri, indulgemus, remittimus, & relaxamus vobis communiter universis, & singulariter singulis, omnes, & singulas offensas, culpas, poenas, & injurias, & quæcumque alia delicta, seu commissa dicto, vel facta præsumpta usque in hodiernum diem a temporibus retroactis contra, vel Romanam Ecclesiam, sive Card. ipsius, vel quemlibet de Curia, vel familia nostra, seu etiam aliquam Universitatem, vel speciales personas tunc Ecclesie adhaerentes per Commune Viterbii, sive per aliquem, vel aliquos Cives Viterbienses quocumque modo, vel ex causa, quacumque, seu occasione discordiæ habitæ dudum inter Ecclesiam, & quondam F. olim Imperatorem pro eo quod contra Ecclesiam eisdem F., vel ejus nunciis adhaesistis, & omnia damna, & poenas, quæ, vel quas propter præmissa, vel aliquid præmissorum communiter, vel specialiter incurristis. Ad hæc omnes, & omnes contractus habitos, vel celebratos in Viterbio, vel ubicumque per Viterbium hæcenus plenum robur ita volumus obtinere, quod excommunicationis occasione, qua tunc tenebamini, irritari nequeant, vel cassari. Possessio autem, vel tenuta, quam Petrus Bonus, & ejus filii possident nunc in tenimento de fracta, & omnibus pertinentiis ejus, Tenuta quoque, sive possessio quam habent filii quondam Rolandi, Petri Alexandri de Domo, Palatio, Turri, quæ sunt posita in contrata Sancti Peregrini juxta Viam

Poenitentiam agunt.

Eisque ignoscitur Papa.

Omnesque, validat actus civiles tunc temporis factos.

Bonaque omnia, & privilegia.

Viam publicam, & Rivum aquæ, conserventur eis integra, & illæsa. Salvo tamen jure proprietatis cuilibet volenti super iis contra possessores suam intendere actionem: omnes etiam consuetudines, usus, & libertates Communi Viterbii, & cuilibet Civi Viterbiensi volumus integre conservari; volumus insuper, atque præcipimus de Potestate, Balivis Communis, Judicibus, & omnibus, & singulis Officialibus eorundem, ut in suis officiis singuli usque ad complementum sui temporis perleverent, & de prædictis Officialibus potestaria, seu Officiis Commune Viterbii possit libere in futurum per electionem disponere, sicut hæcenus consuevit; Præterea Castra, Villas, & Arces, eorumque, ac aliorum rerum possessiones, quæ Commune Viterbii, vel quilibet Civis Viterbiensis intus, vel extra possidet vobis auctoritate Apostolica confirmamus, & tam hæc, quam alia bona Communis Viterbii, vel cujuslibet private personæ de Viterbio sine destructione, atque diminutione Turrium, vel Domorum ubicumque eas habeant, illæsa conserventur eisdem. Nullus etiam Viterbien. occasione obfidis, vel Balivatus, aut officii alicujus, seu stipendii, vel alio quocumque modo invitatus de Viterbio extrahatur, nec teneamini accipere mansuam, vel aliquam militum comitiam, seu societatem aliquorum hominum armatorum in Viterbio, nisi forte nobilis vir Thomas de Foliano nostræ Curie Marefchalcus, vel alius Nuncius noster vellet intrare Viterbium cum decem sociis, vel viginti. Cassamus insuper, & revocamus omnia, & singula privilegia, litteras, & scripta quælibet a vobis, vel ab alio quocumque auctoritate nostra, vel Sedis Apostolicæ, concessa, vel facta contra commune Viterbii, vel alios quoscumque communiter, vel specialiter de Viterbio, vel Cives Civitatis ejusdem. Et ut inter vos, & prædictos Concives vestros firma, & perpetua pax servetur, volumus, & mandamus, ut ipsi Concives universi, & singuli remittant, refutent, renuncient, & relaxent Communi Viterbii, & cuilibet speciali, & private personæ de Viterbio universi, & singula damna, omnes, & singulas culpas, injurias, & offensas, ablata omnia, & alia, quæ contra eos, & quemlibet eorum ipsi, & vel cuilibet ipsorum facta, vel commissa sunt, vel fuerunt dicto, vel facta a Communi Viterbii, vel a quacumque speciali personæ de Viterbio tum in personis, quam in rebus eorum generaliter, & singulariter cuilibet, quocumque modo, vel ex quacumque causa, & quod renuncient similiter omnibus, & singulis privilegiis, & concessionibus, seu litteris datis, factis, vel concessis, aut etiam concedendis sibi, & cuilibet eorum a nobis, vel ab alia persona quacumque, quocumque nomine censentur contra Commune Viterbii, vel quemlibet Civem Viterbiensem, ipsi quoque Concives, vel eorum aliquis non petierit, vel exegerit per se, vel per alium a Commune Viterbii, vel alia speciali personæ de Viterbio aliquid nomine, vel occasione aliquorum damnorum, reddituum, fructuum, vel pensionum, vel aliquarum rerum suarum tempore discordiæ illorum, & detentorum, vel etiam subtrahorum, sed nec regulas repetent, vel lapides, trabes, vel lignamina, vestes, seu arcas, & alia mobilia bona quæcumque ipsis a Bull. Rom. Tom. III.

vobis, vel aliquibus vestrum ablata. Hoc idem de fructibus, & rebus Ecclesiarum, seu Hospitalium de Viterbio, vel de partibus Viterb., & de damnis, & injuriis illatis bonæ memoriæ R. Sanctæ Mariæ in Cosmedin Diacono Cardinali, ac suis, & de proventibus, & Donibus quondam ejus præcipimus firmiter observari. Nos enim vero communiter, & specialiter de præmissis omnibus damnis, & injuriis, fructibus, & aliis sic illatis, & ablatis tenore presentium duximus absolvendos, non obstantibus aliquibus privilegiis, aut litteris, seu constitutionibus quæ præmissis, vel eorum aliquibus obviarent. Pactet etiam nobis quod dicti Concives vestri jurent sequi mentem Potestatis vestra, ac observare Statuta Civitatis Viterbii, & obedire in omnibus sicut alii Cives vestri, & quod faciant pacem, & reddant omnibus vobis, & singulis, & vos eis, ac secundum voluntatem Communis Viterbii: ad honorem Ecclesie, & tranquillam statum Civitatis vestrae hujusmodi pax firmiter in perpetuum observanda.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostræ remissionis, confirmationis, revocationis, & absolutionis paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Perusii decimoquinto Kalendas Maji Pontificatus Nostri Anno Nono.

XXVI.

Hæretici, eorumque fautores, & complices banno exponantur, & eorum bona publicantur.

Leges a Friderico Imperatore contra Hæreticos latis suo loco posuimus additis confirmationibus Honorii PP. III. & hujus Pontificis Innocentii IV.

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei. Dilectis filiis nobilibus Viris universis, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, ac Potestatibus, Rectoribus, Consulibus, & Communibus Civitatum, & aliorum Locorum per Lombardiam, Marchiam Tervitanam, & Romaniolam constitutis, salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Cum Fratres Prædicatores generaliter in Lombardia, Marchia Trevisina, & Romaniola, contra hæreticos, & omnes sectas eorum quocumque nomine censentur, ad extirpandam inde tam gravis contagii pestem, & malum tantæ pravitatis in Ecclesia Dei nimium pestilens, duxerint deputandos, Universitatem vestram, rogandam &c. hortandam duximus attente, & monendam, per Apostolica vobis scripta districte præcipiendo mandantes, quatenus omnes illos, qui per Inquisitores eisdem, vel per alios de ipsorum mandato de hæresis crimine, vel pro defensione, seu receptatione, aut favore hæreticorum, excommunicationis innodati vinculo, vel denunciati ex-

Clausula.

Dat. die 17. Aprilis 1252. Pont. An. IX.

Decretum.